

ความคิดเห็นของผู้เดินทางมาจากต่างประเทศต่อการจัดบริการ ของสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ณ พื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ ในการป้องกันการแพร่กระจายโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Opinion of the traveler from overseas toward State Quarantine service of Urban Institute for Disease Prevention and Control on preventing the spread of the Coronavirus 2019 infection

นิตริรัตน์ พูลสวัสดิ์¹, ปราบดา ประภาศิริ², ศรีนทร สนธิศิริกฤตย์¹, ณัฐวุฒิ แดงสวัสดิ์¹,
ณัฐอนงค์ อนันตวงษ์¹, ณัฐริกา เกิดทรัพย์¹, วราพร งามดี¹, สุวรรณ อติชัยมนตรี¹, กัญญารัตน์ จารุติลกกุล¹,
สุทธิชัย นักผูก³, สุขสันต์ จิตติมณี¹, เอนก มุ่งอ้อมกลาง¹
¹สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ²ศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐฯ ด้านสาธารณสุข
³สถาบันเวชศาสตร์ป้องกันศึกษา

Nitirat Poonsawat¹, Prabda Praphasiri², Sarinthorn Sontisirikit¹, Nuttawut Daengsawat¹,
Natanong Anuntawong¹, Nattarika Koetsap¹, Warapon Ngamdee¹, Suwan Adisaimontri¹,
Kanyarat Jarudilokkul¹, Sutthichai Nakphook³, Sukson Jittimane¹, Anek Mungaomklang¹
¹Institute for Urban Disease Control and Prevention, ²Thailand Ministry of Public Health and
US Centre for Disease Control Collaboration, ³Institute of Preventive Medicine

บทคัดย่อ

การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ได้แพร่กระจายไปทั่วโลก การเดินทางระหว่างประเทศเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้การแพร่กระจายเชื้อจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว เพื่อลดการนำเข้าเชื้อโรคดังกล่าวจากต่างประเทศ รัฐบาลไทยจึงได้มีมาตรการกักกัน โดยจัดตั้งพื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ หรือ สเตทควอรันทีนเป็นครั้งแรก และมีการจัดการสถานที่กักกัน ทั้งด้านอำนวยความสะดวก การรักษาความปลอดภัย การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการจัดการสิ่งแวดล้อม การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เดินทางมาจากต่างประเทศต่อการจัดบริการในสเตทควอรันทีนเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนางานให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เดินทางเฉพาะคนไทย ที่มาจากต่างประเทศทางอากาศทุกรายโดยใช้การสแกนคิวอาร์โค้ด เพื่อตอบแบบสอบถามออนไลน์ จำนวนทั้งสิ้น 384 คน แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรก 3-5 เมษายน 2563 จำนวน 229 คน ตอบแบบสอบถาม 112 คน ช่วงหลังมีผู้เข้าพัก 6-13 เมษายน 2563 ตอบแบบสอบถาม 93 คน

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมของการดำเนินงานสถานกักกันโรค กลุ่มศึกษาที่มีความเห็นต่อการจัดบริการว่าเหมาะสม มากกว่าร้อยละ 80 ในทุกด้าน มี 1 ใน 5 ของผู้เข้าพักที่มีความกังวลต่อการเก็บตัวอย่างหลังโพรงจมูก กลุ่มที่เข้าพักในช่วงหลังมีความเห็นว่ากิจกรรมต่างๆ ที่จัดมีความเหมาะสมและจำเป็นมากกว่าผู้ที่เข้าพักในช่วงแรก ผู้เข้าพักร้อยละ 58.1 มีความเครียด ความกังวลอยู่ในระดับน้อย มีเพียงร้อยละ 2.4 ที่มีความเครียดและความกังวลในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าพักในช่วงแรกกับช่วงหลัง พบว่า ระดับความเครียด และความกังวลลดลง ส่วนใหญ่มีความเครียดและความกังวลกลัวติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นห่วงคนทางบ้าน อยู่ในภาวะหดหู่ กังวลเรื่องภาระ ขาดรายได้ และกลัวสังคมรังเกียจ คำแนะนำสำหรับการปรับปรุงบริการคือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำที่ชัดเจนทุกขั้นตอน อาหารที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านคุณค่าทางโภชนาการและสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม

คำสำคัญ : โควิด-19, ไวรัสโคโรนา 2019, พื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ

Abstract

The COVID-19 outbreak has spread around the world. International travel is one of the ways that quickly spreads the infection from one area to another. To reduce the import of such pathogens from abroad, Thai government has established State Quarantine (SQ) integrated detention facilities, security, control and prevention, medical care, and environmental management. This study aimed to explore the experiences of overseas travelers at the state quarantine services in Bangkok and to assess the results to improve SQ in line with the needs of the service. Data was collected via online questionnaire which were accessed by the respondents using a QR code scan on April 17, 2020. Out of a total of 384 persons staying in SQ (229 persons registered during 3-5 April 2020; and 155 persons registered during 6-13 April 2020), 205 responded to the online questionnaire.

Overall, more than 80% of the respondents deemed all service as necessary and appropriate. One-fifth of them had concerns regarding specimen collection from their postnasal cavity. Most of the respondents reported having a low level of stress and anxiety (58.1%), while 2.4% developed high stress and anxiety. Most of the stress and anxiety was found to be due to a fear of contracting covid-19 infection, worrying about their family, income, social stigmatization, and depression. When compared, the group of travelers who were in SQ in a later period reported with lesser anxiety and believed all the quarantine procedures were appropriate and necessary than the group of travelers in SQ in the first period. The recommendations for improving the service at SQ included

being provided with clear instructions from the staff at every step, and a provision for a variety of nutritious foods, including halal foods.

Keywords : COVID-19, State Quarantine

ความสำคัญ

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (หรือ COVID-19) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น พบว่า ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อเกือบ 3 ล้านคน เสียชีวิตไปแล้วกว่า 2 แสนคน ในประเทศไทย มีรายงานพบผู้ติดเชื้อ ณ วันที่ 27 เมษายน 2563 จำนวน 2931 คน เสียชีวิตไปแล้ว 52 คน⁽¹⁾ การระบาดของ COVID-19 ได้แพร่กระจายไปทั่วโลกใน 213 ประเทศ⁽²⁾ ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ต่อระบบเศรษฐกิจในวงกว้าง การเดินทางระหว่างประเทศเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้การแพร่กระจายเชื้อจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว ทำให้หลายประเทศต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเข้มข้น โดยมีการปิดสนามบิน และจำกัดการเดินทางเข้า-ออกประเทศ มีการกำหนดมาตรการสำหรับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ โดยมีการคัดกรองตั้งแต่ก่อนขึ้นเครื่องบิน ระหว่างเดินทาง และผ่านช่องทางเข้าประเทศ อย่างไรก็ตาม การคัดกรองอุณหภูมิเพื่อตรวจหาผู้สงสัยติดเชื้อที่ช่องทางเข้าออกประเทศนั้น อาจพลาดผู้โดยสารที่มีเชื้ออยู่ในระยะฟักตัวของโรค หรือผู้โดยสารที่มีไข้ซ่อนเร้นระหว่างเดินทาง ดังนั้นเพื่อเป็นการสกัดกั้นการแพร่กระจายของเชื้อและเพื่อเฝ้าสังเกตอาการในช่วงระยะฟักตัวของโรค 2-14 วัน รัฐบาลไทย

จึงได้กำหนดมาตรการกักกัน (Quarantine) อย่างเข้มงวดเพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสจากกลุ่มเสี่ยงไปสู่คนอื่น มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) State Quarantine คือ การกักกันโรคที่หน่วยงานรัฐจัดตั้งขึ้น สำหรับผู้เดินทางโดยเครื่องบิน โดยกระทรวงกลาโหม เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ 2) Local Quarantine คือ การกักกันโรคในท้องถิ่นสำหรับผู้เดินทางผ่านด่านชายแดนทางบก ดำเนินการโดยผู้ว่าราชการจังหวัด 3) Home Quarantine คือ การให้ผู้ที่เข้าข่ายเสี่ยงกักกันที่บ้าน⁽³⁾ มีรายงานว่า มาตรการสำคัญที่ช่วยป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส คือ การกักกัน (Quarantine) ซึ่งเป็นการควบคุม กักบริเวณ หรือจำกัดการเดินทาง⁽⁴⁻⁹⁾ และพบว่าการออกมาตรการของภาครัฐเพื่อหาสถานที่สำหรับรองรับผู้ที่เดินทางมาจากประเทศเขตติดโรคติดต่ออันตรายและประเทศที่เป็นพื้นที่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายของเชื้อได้ และยังสามารถคัดกรองผู้ที่ติดเชื้อออกมารักษาได้ทันท่วงที⁽¹⁰⁾ การศึกษาในเมืองอุฮั่น ประเทศจีน รายงานความสำเร็จในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อได้ จากการแยกกักตัวของประชาชน และการควบคุมอย่างเข้มงวดของภาครัฐ⁽¹¹⁾

ประเทศไทยได้เริ่มมีมาตรการเตรียมพื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2563 เป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ โดยกำหนดแนวทางในการจัดการสถานที่กักกันทั้งด้านอำนวยการ การรักษาความปลอดภัย การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการจัดการสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีพื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ ที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์และมีความพร้อม จำนวน 14 แห่ง แบ่งเป็นในจังหวัดกรุงเทพมหานคร 10 แห่งและต่างจังหวัดอีก 4 แห่ง⁽¹²⁾ การจัดบริการสถานที่กักกันเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ดังนั้นเสี่ยงสะท้อนจากผู้เข้ารับบริการจึงเป็นเสี่ยงที่มีความสำคัญเพื่อให้ผู้ที่เข้าพักรักษาตัวมีความสะดวกสบายทางร่างกาย มีสภาพจิตใจที่ดี และให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการเฝ้าระวังและควบคุมโรค สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง (สปคม.) จึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นและคำแนะนำต่อการเข้ารับบริการในโรงแรม 3 แห่งแรก ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนางานให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับบริการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีการศึกษา

1. พื้นที่การศึกษา สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง มีหน้าที่รับผิดชอบในการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพในพื้นที่เขตเมือง เมื่อเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงต้องมีบทบาทเป็นศูนย์กลางบริหารเหตุการณ์พื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ(State Quarantine; SQ)ในกรุงเทพมหานคร

โดยดำเนินการในด้านการควบคุมและป้องกันโรค ได้แก่ 1) การตรวจเพื่อคัดกรองอาการที่แสดงว่าเป็นผู้ป่วยที่สงสัยการติดเชื้อ ก่อนที่จะเข้าพักในพื้นที่ควบคุมที่รัฐจัดไว้ให้ ในวันแรก 2) การตรวจคัดกรองวัตถุอันตรายร่างกายและซักถามอาการผิดปกติประจำวัน 3) การเก็บตัวอย่างจากทางเดินหายใจ เพื่อส่งตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) การให้คำแนะนำด้านการป้องกันการติดเชื้อ ในปี พ.ศ. 2561-2562 ประเทศไทย มีผู้เดินทางเข้ามาผ่านทางอากาศยานที่เป็นเที่ยวบินต่างประเทศ ปี 2561 จำนวน 82 ล้านคน และปี 2562 จำนวน 88 ล้านคน⁽¹³⁾ เมื่อมีเหตุการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดขึ้นเพื่อป้องกันมิให้สถานการณ์การระบาดรุนแรงมากยิ่งขึ้น และเพื่อสนับสนุนการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินข้างต้นให้ยุติลงโดยเร็ว สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ได้มีประกาศห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ 4-6 เมษายน 2563 เป็นต้นมา โดยมีข้อยกเว้น 6 ประเภท ได้แก่ เครื่องบินราชการ การขอลงฉุกเฉิน การขอลงทางเทคนิค เพื่อเหตุแห่งมนุษยธรรม ได้รับอนุญาตส่งบุคคลกลับภูมิลำเนา และขนส่งสินค้า สำหรับเครื่องบินประเภทที่ได้รับอนุญาตส่งบุคคลกลับภูมิลำเนานี้ ได้กำหนดให้ผู้โดยสารบนเครื่องบินที่ออกเดินทางจากท่าอากาศยานต้นทางทราบถึง State Quarantine เป็นประกาศบังคับใช้ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และข้อกำหนดที่ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 โดยต้องได้รับการกักตัวเป็นเวลา 14 วัน รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ผู้เดินทางมาจากต่างประเทศทุกคน ได้รับการ

คัดกรอง กักกัน เพื่อการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรค มีโรงแรมที่มีผู้เข้าพักแล้ว 8 แห่งในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ทางรัฐจัดทำให้สำหรับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศได้พักค้าง คือ 1) โรงแรมเดอะภัทรา 2) โรงแรมอิลีแกนซ์แอร์พอร์ตโฮเทล 3) โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ 4) โรงแรมพาลอสโซ 5) โรงแรมซินนาม่อน 6) โรงแรมรามาดา 7) โรงแรมรัตนโกสินทร์ และ

8) โรงแรมบางกอกพาเลส โดยในระยะแรกได้ศึกษาเฉพาะโรงแรม 3 แห่งแรก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โรงแรมเดอะภัทรา ตั้งอยู่ในซอยพระรามเก้า 31 ถนนพระรามเก้า เขตบางกะปิ เป็นโรงแรมระดับ 4 ดาว สถานที่สำคัญใกล้เคียงได้แก่ โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ราชมณฑลกีฬาสนาม มีห้องพัก จำนวน 240 ห้อง

รูปที่ 1 บริเวณทางเข้า-ออกโรงแรมเดอะภัทรา

รูปที่ 2 บริเวณที่มีการเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจ

2. โรงแรมอิลีแกนซ์แอร์พอร์ตโฮเทล โรงแรมตั้งอยู่ถนนกาญจนาภิเษก เขตประเวศ เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว สถานที่สำคัญใกล้เคียงได้แก่ โรงพยาบาลสิรินธร สถานีแอร์พอร์ต-เรลลิงค์

บ้านทับช้าง สวนหลวง ร.9 มหาวิทยาลัยนานาชาติ แสตมฟอร์ด สนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ มีห้องพักจำนวน 135 ห้อง

รูปที่ 3 บริเวณทางเข้า-ออก โรงแรมอิลีแกนซ์

รูปที่ 4 บริเวณที่มีการเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจ

3. โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ โรงแรมตั้งอยู่ในซอยสุขุมวิท 11 เขตวัฒนา เป็นโรงแรมระดับ 4 ดาว โรงพยาบาลใกล้เคียง คือ โรงพยาบาลตำรวจ สถานที่ใกล้เคียงสำคัญๆ

รูปที่ 5 บริเวณทางเข้า-ออก โรงแรมแอมบาสซาเดอร์

2. กระบวนการจัดบริการ มีขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินงาน ดังนี้

การกักกันตัวผู้เดินทางจากต่างประเทศ

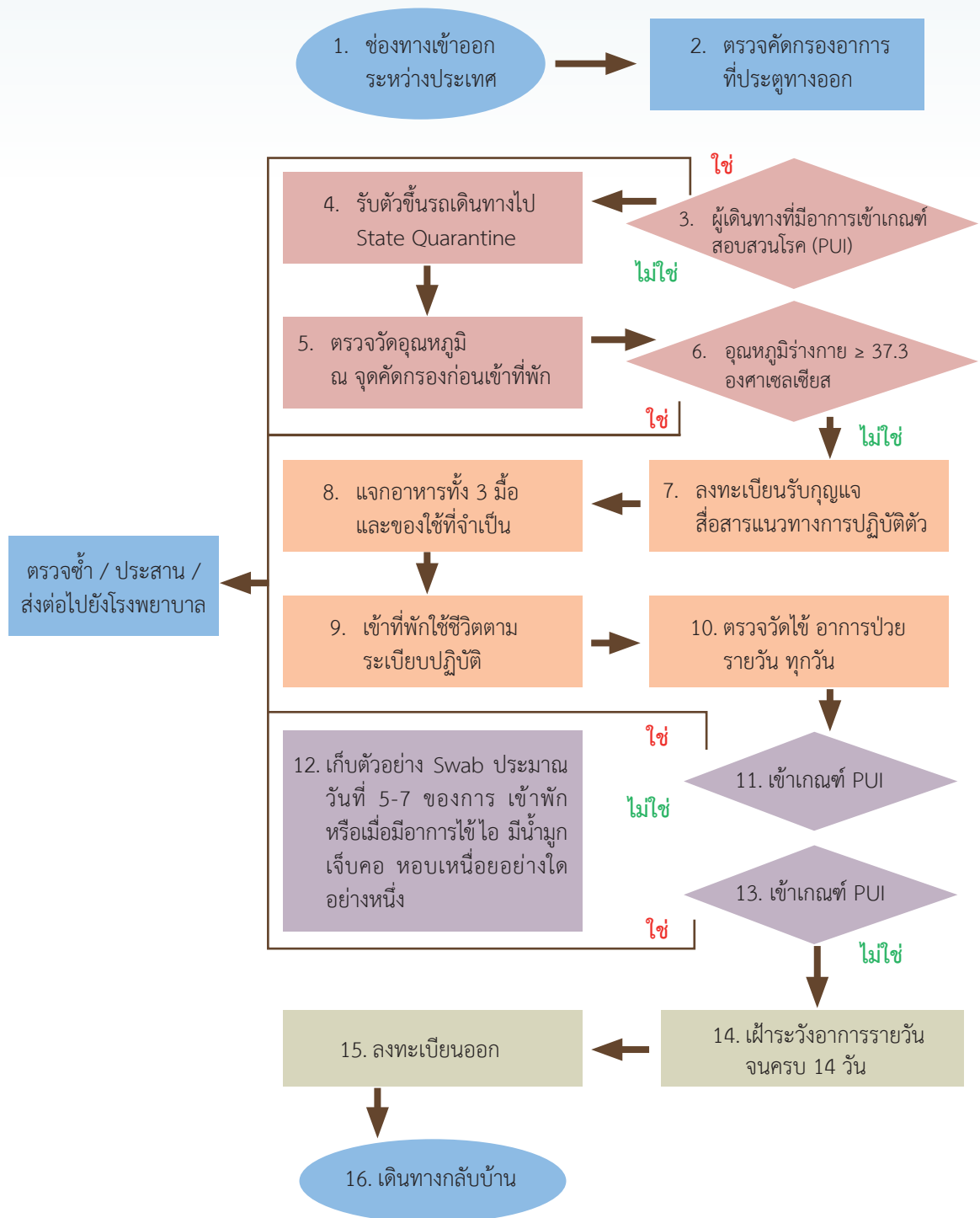
ผู้เดินทางจากต่างประเทศทุกคนจะถูกกักกันตัวเพื่อสังเกตอาการ ณ สถานที่กักกันโรคที่หน่วยงานของรัฐจัดตั้งขึ้น เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 14 วัน ถัดจากวันที่เดินทางถึงประเทศไทย และตรวจวัดอุณหภูมิ ณ จุดคัดกรอง ก่อนเข้าที่พักซึ่งเป็นโรงแรมที่หน่วยงานของรัฐจัดตั้งขึ้น พร้อมลงทะเบียนรับกุญแจเข้าห้องพักละ 1 คน หากประสงค์จะพักค้างด้วยกัน ต้องเขียนคำยินยอมพักค้างด้วยกัน และมีการสื่อสารแนวทางในการปฏิบัติตัวขณะพักในโรงแรม นอกจากนี้ มีการจัดอาหารให้ผู้เข้าพักทั้ง 3 มื้อ และจัดของใช้ที่จำเป็นให้ทุกห้อง โดยผู้เข้าพักทุกคน ใช้ชีวิตตามระเบียบปฏิบัติตามที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ มีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่ได้รับมอบหมาย ณ สถานที่กักกันโรค ทำการตรวจคัดกรองอาการไข้และสอบถามอาการทางเดินหายใจทุกวัน สำหรับผู้เดินทางจากต่างประเทศทุกคน จะต้องถูกเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจ

ให้แก่สถานีรถไฟฟ้ามหานคร ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ สนามบินสุวรรณภูมิ มีห้องพักจำนวน 380 ห้อง

รูปที่ 6 บริเวณที่มีการเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจ

ส่งตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ เพื่อหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกแนวทางเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2563 ให้เก็บตัวอย่างจำนวน 1 ครั้ง ประมาณวันที่ 5-7 ของการกักกันตัว หรือเมื่อมีอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หรือหอบเหนื่อย อย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ อยู่ในเวลาที่ใช้นำทางนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2563 กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกแนวทาง กำหนดให้เก็บตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรก ประมาณวันที่ 3-5 และครั้งที่ 2 ประมาณวันที่ 11-13 ของการกักกันตัว หรือเมื่อมีอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หรือหอบเหนื่อยอย่างหนึ่งอย่างใด สำหรับผู้เดินทางที่ตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือมีอาการป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค ในระหว่างกักกันตัว จะถูกส่งต่อไปยังสถานพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อเข้ารับการรักษา รับการชันสูตรทางการแพทย์ และแยกกักตามสมควรแก่กรณี และเฝ้าระวังอาการจนครบ 14 วัน แล้วลงทะเบียนออก เพื่อเดินทางกลับบ้าน รายละเอียด ดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานและการจัดการพื้นที่กักกันโรคที่หน่วยงานของรัฐจัดตั้งขึ้น

3. ผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้เข้ารับบริการเฉพาะคนไทย ที่เดินทางมาจากต่างประเทศและเข้าพักในโรงแรมที่ทางรัฐจัดให้ ในช่วงระหว่างวันที่ 3-13 เมษายน 2563 ซึ่งเป็นช่วงแรกของการเปิดบริการ เป็นกลุ่มที่ได้รับการเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 384 คน

4. วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามทางออนไลน์ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานที่พักในประเทศไทย ที่ภาครัฐจัดให้ หมายเลขห้องพักในโรงแรม และวันที่เข้าพัก โดยคำถามเป็นลักษณะเลือกตอบ และเติมข้อความ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการของรัฐ ในประเด็นต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนในการตรวจคัดกรองภายในสนามบิน พาหนะที่ใช้รับส่ง/โดยสาร การจัดการระยะที่นั่งบนรถ กระบวนการตรวจคัดกรอง คำแนะนำในแต่ละขั้นตอน อาหาร ที่พัก การจัดการขยะ การเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจ การรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดยคำถามเป็นลักษณะเลือกตอบ 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ ในแต่ละข้อคำถาม หากตอบว่าไม่ใช่และไม่แน่ใจให้เสนอแนะข้อคิดเห็นคำตอบแบบปลายเปิด ในประเด็นของข้อคำถามเกี่ยวกับความกังวลหรือความเครียด แบ่งระดับคำตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยเครื่องมือแบบสอบถามทางออนไลน์นี้ ได้มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content

Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ เห็นพ้องต้องกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 17 เมษายน 2563 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถาม จะต้องได้รับการเก็บตัวอย่างทางเดินหายใจก่อน จึงจะสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดก่อนกลับเข้าห้องพักได้โดยจะติดคิวอาร์โค้ดไว้บริเวณหน้าลิฟต์ สำหรับผู้ที่ไม่นำสมาร์ทโฟนติดตัวมา จะแจกคิวอาร์โค้ดให้นำขึ้นไปสแกนบนห้องพัก และได้มีการแชร์ลิงค์ตอบแบบสอบถามในไลน์กลุ่มของผู้เข้าพักด้วย ผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้เข้าพักระหว่างวันที่ 3-13 เมษายน 2563 รวมทั้งสิ้น 384 คน โดยพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา จำนวน ร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และสถิติไคสแควร์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ระหว่างกลุ่มที่เข้าพักในช่วงแรกและช่วงหลังของการเปิดให้บริการ

ผลการศึกษา

ผู้ที่เข้าพักในสถานที่กักกันแห่งรัฐจำนวนทั้งหมด 205 คน มีการตอบแบบสอบถามทุกคน แบ่งเป็นผู้ที่เข้าพักในช่วงแรก ระหว่างวันที่ 3-5 เมษายน 2563 จำนวน 112 คน และช่วงที่ 2 ระหว่างวันที่ 7-13 เมษายน 2563 จำนวน 93 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 69 มีอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 70 ปี มีอายุเฉลี่ย 32 ปี เข้าพัก ณ โรงแรมเดอะภัทรา มากที่สุด ร้อยละ 59 (รายละเอียดในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าพัก และสถานที่พัก (n=205)

ผลการศึกษา	ผู้เข้าพักรวม (n=205)	ผู้เข้าพักในช่วง 3 วันแรก (n=112)	ผู้เข้าพักในช่วงหลัง (n= 93)
เพศ (หญิง)	142 (69.3)	73 (65.2)	69 (74.2)
อายุ (ปี) (Mean, range)	32.2 (15-70)	33.9 (16-70)	30.4 (15-57)
โรงแรมเดอะ ภัทรา	121(59.0)	62(55.4)	59(63.4)
โรงแรมอัสสัมชัญ แอร์พอร์ต โฮเทล	55(26.8)	50(44.6)	5(5.4)
โรงแรมแอมบาสซาเดอร์	29 (14.2)	0 (0.0)	29 (31.2)

ความคิดเห็นต่อการจัดบริการต่างๆ

ในภาพรวม พบว่า ความคิดเห็นของผู้เดินทางมาจากต่างประเทศต่อการจัดบริการเห็นว่าเหมาะสมมากกว่าร้อยละ 80 ได้แก่ ขั้นตอนในการตรวจคัดกรองภายในสนามบิน (ร้อยละ 83.4) พาหนะที่ใช้รับส่ง/โดยสาร มีความสะดวกสบาย (ร้อยละ 96.1) การจัดระยะที่นั่งบนรถ (ร้อยละ 88.3) กระบวนการตรวจคัดกรองที่โรงแรมมีความจำเป็น (ร้อยละ 88.3) การตรวจวัดอุณหภูมิ (ร่างกาย) ทุกวัน มีความจำเป็น (ร้อยละ 94.1) คำแนะนำในแต่ละขั้นตอนขณะที่เข้าพักที่โรงแรม

เข้าใจง่าย (ร้อยละ 92.1) อาหาร (ร้อยละ 86.3) ที่พัก (ร้อยละ 97.6) การกำจัดขยะ (ร้อยละ 92.7) การรักษาพยาบาลเบื้องต้น (ร้อยละ 98) อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าพัก ร้อยละ 18.5 มีความกังวลต่อการเก็บตัวอย่างหลังโพรงจมูก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นประเด็นต่างๆ ของกลุ่มผู้เข้าพักใน SQ ในช่วง 3 วันแรก (3-5 เม.ย. 63) และกลุ่มผู้เข้าพัก SQ ในช่วงหลัง (7-13 เม.ย. 63) พบว่ากลุ่มที่เข้าพักในช่วงหลังมีความเห็นว่ากิจกรรมต่างๆ ที่จัดมีความเหมาะสมและจำเป็นมากกว่าผู้ที่เข้าพักในช่วงแรก (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นประเด็นต่างๆ ของผู้เข้าพักใน SQ ระหว่างช่วงแรกและช่วงหลังการดำเนินงาน สดทศควอรันทีน

ผลการศึกษา	ผู้เข้าพักรวม (n=205)	ผู้เข้าพักในช่วง 3 วันแรก (n=112)	ผู้เข้าพักใน ช่วงหลัง (n= 93)	P-value
ขั้นตอนในการตรวจคัดกรองภายใน สนามบิน มีความเหมาะสม	171(83.4)	83(74.1)	88(94.6)	<0.001
พาหนะที่ใช้รับส่ง/โดยสาร มีความสะดวกสบาย	197(96.1)	105(95.5)	92(98.9)	0.222
การจัดระยะที่นั่งบนรถ มีความเหมาะสม	181(88.3)	91(82.7)	90(96.8)	0.001

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นประเด็นต่างๆ ของผู้เข้าพักใน SQ ระหว่างช่วงแรกและช่วงหลังการดำเนินงาน สหเทศควอรันทีน

ผลการศึกษา	ผู้เข้าพักรวม (n=205)	ผู้เข้าพักในช่วง 3 วันแรก (n=112)	ผู้เข้าพักใน ช่วงหลัง (n= 93)	P-value
กระบวนการตรวจคัดกรองที่โรงแรมมีความจำเป็น	200(97.6)	109(99.1)	91(97.9)	0.729
กระบวนการตรวจคัดกรองที่โรงแรมมีความยุ่งยากซับซ้อน	9(4.4)	5(4.6)	4(4.3)	0.689
การตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายทุกวัน มีความจำเป็น	193(94.1)	105(95.5)	88(94.6)	0.880
คำแนะนำในแต่ละขั้นตอน ขณะที่เข้าพักที่โรงแรม เข้าใจง่าย	187(91.2)	100(90.9)	87(93.6)	0.604
อาหารมีความเหมาะสม	177(86.3)	99(90.0)	78(83.9)	0.212
ที่พัก มีความเหมาะสม	200(97.6)	108(98.2)	92(98.9)	1.000
การจัดการขยะ มีความเหมาะสม	190(92.7)	106(96.4)	84(90.3)	0.092
ความกังวลต่อการเก็บตัวอย่างหลังโพรงจมูก	38(18.5)	22(20.0)	16(17.2)	0.719
การรักษาพยาบาลเบื้องต้น มีความเหมาะสม	201(98.0)	108(98.2)	93(100.0)	0.501

ระดับความเครียด ความกังวล พบว่า ในภาพรวมผู้เข้าพักประมาณครึ่งหนึ่งมีความเครียด ความกังวลในระดับน้อย มีเพียงร้อยละ 2.4 เท่านั้น ที่มีความเครียดและความกังวลในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าพักในช่วงแรกกับช่วงหลัง พบว่า ระดับความเครียดและความกังวลลดลง รายละเอียดในตารางที่ 3

สิ่งที่รู้สึกไม่สบายใจหรือวิตกกังวลในระหว่างการกักตัว พบว่า 1) ส่วนใหญ่กลัวติด COVID-19 รองลงมาคือ 2) ห่วงคนทางบ้าน คิดถึงบ้าน อยากกลับบ้าน 3) อึดอัด เบื่อเซ็ง หดหู่ 4) มีภาระ ขาดรายได้ 5) กลัวอ้วนไม่ได้ออกกำลังกาย ไม่มีอะไรทำ 6) กลัวสังคมรังเกียจ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความเครียดของผู้เข้าพักใน SQ ระหว่างช่วงแรกและช่วงหลังการดำเนินงานสแตทควอรันทีน

ระดับความเครียด ความกังวล	ผู้เข้าพักรวม (n=205)	ผู้เข้าพักใน ช่วง 3 วันแรก (n=112)	ผู้เข้าพักใน ช่วงหลัง (n= 93)	P-value
น้อยที่สุด	69 (33.7)	38 (34.6)	31(33.3)	0.598
น้อย	50 (24.4)	23 (20.9)	27 (29.0)	
ปานกลาง	63 (30.7)	36 (32.7)	27 (29.0)	
มาก	16 (7.8)	9 (8.2)	7 (7.5)	
มากที่สุด	5 (2.4)	4 (3.1)	1 (1.1)	

ข้อเสนอแนะของผู้เข้าพักในขั้นตอน

ต่างๆ ผู้เข้าพักต้องการให้ปรับปรุง 1) การชี้แจงสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้เข้าใจง่ายและชัดเจน 2) การเว้นระยะห่าง (Social distance) ทำให้ตามที่กำหนดไว้ทุกขั้นตอน 3) การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ ให้เข้าใจถูกต้อง ตรงกัน 4) ควรเปิดบริการให้ใช้ห้องน้ำบรรณาส่ง 5) จัดรถให้เพียงพอกับจำนวนผู้โดยสาร 6) ความหลากหลายของเมนูและรสชาติอาหาร มีปริมาณเพียงพอ คุณภาพของอาหารให้ครบ 5 หมู่และมีอาหารฮาลาล 7) ให้ที่พักมีสิ่งของที่จำเป็น หรือมีสิ่งอำนวยความสะดวก ควรให้พัก 1 คนต่อ 1 ห้อง และมีอินเทอร์เน็ตใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ 8) การจัดการขยะ จัดเตรียมถุงขยะให้เพียงพอ มีการวางแผนเรื่องการจัดการขยะที่ดี 9) การรักษาพยาบาลเบื้องต้น ควรมีการเฝ้าระวังในผู้ที่มีอาการรุนแรง

อภิปรายผล

ความคิดเห็นของผู้เดินทางมาจากต่างประเทศต่อการจัดบริการใน State Quarantine ในช่วงแรกในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับที่เหมาะสมมากกว่าร้อยละ 80 ทุกด้าน แต่เกือบ 1 ใน 5 ของผู้เข้าพักมีความกังวลต่อการเก็บตัวอย่างหลังโพรงจมูก กลุ่มที่เข้าพักในช่วงหลังมีความเห็นว่าการจัดบริการต่างๆ ที่จัดมีความเหมาะสมและจำเป็นมากกว่าผู้ที่เข้าพักในช่วงแรก เป็นไปได้ว่า ผู้จัดบริการเองมีเวลาและประสบการณ์ในการจัดเตรียมพร้อมได้ดีขึ้น ผู้เข้าพักมีความเครียดและความกังวลว่ากลัวติดเชื้อโรค COVID-19 เป็นห่วงคนทางบ้าน อยู่ในภาวะหดหู่ กังวลเรื่องภาระขาดรายได้ และกลัวสังคมรังเกียจ คำแนะนำสำหรับการปรับปรุงบริการ คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำที่ชัดเจนทุกขั้นตอน อาหารที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านคุณค่าทางโภชนาการและสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม

ถึงแม้ว่าการกักกันโรคจะเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงในการควบคุมการแพร่กระจายของโรค⁽¹⁴⁾ แต่หากถูกกักกันเป็นระยะเวลา นาน อาจก่อให้เกิดสภาวะเครียด กังวล เบื่อหน่าย ไปจนถึงภาวะซึมเศร้าในระยะยาว นอกจากนี้ การถูกกีดกันจากรอบข้าง เช่น มองว่าการกักกัน คือผู้ป่วย สังคมรังเกียจ เป็นบุคคลอันตราย ยังเป็น ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความกังวล⁽¹⁵⁾ ดังนั้นจึงควรมีมาตรการที่เหมาะสมในการให้ความรู้ และแนะนำแนวทางแก่บุคคลในกลุ่มเสี่ยงที่จำเป็นต้องกักกัน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จัดสิ่งแวดล้อม ปรับให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่ถูกกักกันมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ยินดีที่จะให้ความร่วมมือผ่านขั้นตอนของการกักกันไปได้ด้วยดี

ภาพสะท้อนจากคำแนะนำของผู้เข้าพัก ย้ำให้ผู้จัดบริการ State Quarantine ต้องมีการเตรียมการที่ดี การปรับปรุงกระบวนการทำงาน ให้เป็นระบบมากขึ้น นับตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจคัดกรองภายในสนามบิน ซึ่งเป็นการคัดกรองด่านแรกภายในประเทศ สภาพของผู้เดินทางที่อยู่ในสภาพเหนื่อยล้า กังวลเกิดจากความไม่ทราบชัดเจนถึงขั้นตอนต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป เป็นสิ่งที่ต้องการบริการที่รวดเร็วและชัดเจนด้านข้อมูล ข่าวสาร การเว้นระยะห่างทางสังคม ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกให้ประชาชนทั่วไปอยู่ห่างกันหนึ่งเมตรขึ้นไป ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขแนะนำว่า ควรรักษาระยะห่างอย่างน้อยสองเมตรขึ้นไป⁽¹⁶⁾ เมื่อมีการจัดพาหนะไปรับส่งผู้เข้าพัก ต้องจัดระยะห่างให้ได้อย่างเคร่งครัด ข้อเสนอแนะของผู้โดยสารต่อความต้องการใช้ห้องน้ำบนรถโดยสาร เป็นเรื่องให้ผู้จัดบริการต้องจัดหา ทำความเข้าใจกับผู้โดยสาร เช่น เหตุผลที่

ไม่ให้ใช้ หรือการแนะนำให้เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย ก่อนขึ้นรถ การให้คำแนะนำในแต่ละขั้นตอน ขณะที่เข้าพักที่โรงแรมมีความสำคัญมาก เพราะถ้ามีการสื่อสารให้เข้าใจว่าควรมีการปฏิบัติตัวอย่างไร ทำแล้วผลที่ตามมาเป็นอย่างไร ก็จะได้ความร่วมมือ และมิตรภาพเป็นอย่างดี อาหาร ควรปรับปรุงให้มีความหลากหลาย มีปริมาณของอาหารที่เพียงพอ เพิ่มคุณภาพของอาหารให้ครบ 5 หมู่ และให้มีอาหารฮาลาล ซึ่งจำเป็นสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ตามหลักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ การจัดอาหาร ควรเป็นอาหารปรุงสุก หากเป็นอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภค ต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อน หรืออุ่นให้ร้อนก่อนรับประทาน จัดแบบแยกเฉพาะ การจัดน้ำดื่ม ควรเป็นน้ำดื่มบรรจุขวด หรือภาชนะปิดสนิท ที่พัก จัดให้พัก 1 คน ต่อ 1 ห้อง ทุกคน ซึ่งจะช่วยลดการแพร่กระจายเชื้อโรคได้เป็นอย่างดี คำแนะนำเรื่องการจัดขยะสะท้อนภาพการจัดการที่ต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันในทุก State Quarantine

การสำรวจครั้งนี้เป็นการประเมินผลการจัดบริการของ State Quarantine เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงบริการสำหรับผู้ที่จะเข้าพักในครั้งต่อไป เป็นการสำรวจอย่างรวดเร็ว ไม่ได้เคร่งครัดในระเบียบวิธีวิจัย ทั้งการคำนวณขนาดตัวอย่าง หรืออคติที่อาจเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะที่เกิดจากการสำรวจครั้งนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อพื้นที่ในสามโรงแรมที่อยู่ในการสำรวจครั้งนี้แล้ว ยังเป็นตัวอย่างสำหรับ State Quarantine ต่อไปที่จะเปิดรับผู้เข้าพักที่อยู่ในเกณฑ์กักกัน เพื่อให้บรรลุผลการเฝ้าระวังและควบคุมโรค

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

นิติรัตน์ พูลสวัสดิ์. ความคิดเห็นของผู้เดินทางมาจากต่างประเทศต่อการจัดบริการของสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ณ พื้นที่ควบคุมโรคแห่งรัฐ ในการป้องกันการแพร่กระจายโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, วารสารสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง 2563; 5 (1): หน้า 1-15.

Suggested Citation for this Article

Poonsawat N . Opinion of the traveler from overseas toward State Quarantine service of Urban Institute for Disease Prevention and Control on preventing the spread of the Coronavirus 2019 infectio, Institute for Urban Disease Control and Prevention Journal 2020; 5(1): page 1-15.

เอกสารอ้างอิง

1. organization wh. [WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 27 April 2020 world health organization2020](https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---27-april-2020) [Available from: <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---27-april-2020>].
2. Parmet WE, Sinha MS. [Covid-19 - The Law and Limits of Quarantine](#). N Engl J Med. 2020;382(15):e28.
3. สำนักข่าวอินโฟเควสท์. [รัฐบาลเตรียมสถานที่กักควบคุมโรครองรับคนไทยกลับจากต่างประเทศ](#). 2563.
4. Zhai P, Ding Y, Wu X, Long J, Zhong Y, Li Y. [The epidemiology, diagnosis and treatment of COVID-19](#). Int J Antimicrob Agents. 2020:105955.
5. Bernard Stoecklin S, Rolland P, Silue Y, Mailles A, Campese C, Simondon A, et al. [First cases of coronavirus disease 2019 \(COVID-19\) in France: surveillance, investigations and control measures, January 2020](#). Euro Surveill. 2020;25(6).
6. Wang KW, Gao J, Wang H, Wu XL, Yuan QF, Guo FY, et al. [Epidemiology of 2019 novel coronavirus in Jiangsu Province, China after wartime control measures: A population-level retrospective study](#). Travel Med Infect Dis. 2020:101654.
7. Chavez S, Long B, Koyfman A, Liang SY. [Coronavirus Disease \(COVID-19\) : A primer for emergency physicians](#). Am J Emerg Med. 2020.
8. Kakodkar P, Kaka N, Baig MN. [A Comprehensive Literature Review on the Clinical Presentation, and Management of the Pandemic Coronavirus Disease 2019 \(COVID-19\)](#). Cureus. 2020;12(4):e7560.
9. Yang Y, Peng F, Wang R, Guan K, Jiang T, Xu G, et al. [The deadly coronaviruses: The 2003 SARS pandemic and the 2020 novel coronavirus epidemic in China](#). Autoimmun. 2020;109:102434.
10. Nussbaumer-Streit B, Mayr V, Dobrescu AI, Chapman A, Persad E, Klerings I, et al. [Quarantine alone or in combination with other public health measures to control COVID-19: a rapid review](#). Cochrane Database Syst Rev. 2020;4:CD013574.
11. Hou C, Chen J, Zhou Y, Hua L, Yuan J, He S, et al. [The effectiveness of quarantine of Wuhan city against the Corona Virus Disease 2019 \(COVID-19\): A well-mixed SEIR model analysis](#). J Med Virol. 2020.

12. สำนักสารนิเทศ ก. รัฐบาลจัด State / Local Quarantine กว่า 1,200 แห่งกักสังเกตอาการผู้กลับจากต่างประเทศ 14 วัน 2020 [Available from: <https://pr.moph.go.th/print.php?url=pr/print/2/04/141871/>].
13. ibusiness. กพท.ลดยกระดับมาตรฐาน ลุ้นปี 63 “สายการบิน” หลังพึ่งพา-เศรษฐกิจทรุด-อุตสาหกรรมเที่ยว [ibusiness.co2020](https://ibusiness.co/9630000008562) [cited 2020. Available from: <https://ibusiness.co/detail/9630000008562>].
14. Taghrir MH1 AH, Ahmadi Marzaleh M2. [Efficacy of Mass Quarantine as Leverage of Health System Governance During COVID-19 Outbreak: A Mini Policy Review](#). 2020.
15. Brooks SK, Webster RK, Smith LE, Woodland L, Wessely S, Greenberg N, et al. [The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence](#). Lancet. 2020;395(10227):912-20.
16. กรุงเทพธุรกิจ “การเว้นระยะห่างทางกายภาพ” ดีกว่า “การเว้นระยะห่างทางสังคม” อย่างไร <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/873605>